

PRAKTISCHE LEKTION

Fjalori i shëndetit

Lektionskategorie: Mësime të gjuhës shqipe

Trupi, simptomat, vizita te mjeku dhe gjuha e kujdesit për shëndetin.

Fjalori i shëndetit

Ky është një nga fjalorët më praktikë: na duhet kur ndihemi keq, kur shoqërojmë dikë te mjeku ose kur flasim për kujdesin e përditshëm. Ai kërkon edhe njohjen e disa **ndërtimeve të veçanta** të shqipes, si folja *dhemb*.

Pjesët e trupit

Pjesa e sipërme	Trungu	Gjymtyrët	Organet
kokë, flokë, ballë, sy, vesh, hundë, gojë, dhëmb, gjuhë	qafë, shpatull, gjoks, bark, shpinë, bel	krah, bërryl, dorë, gisht, këmbë, gju, thembër	zemër, mushkëri, stomak, mëlçi, veshka, tru

Simptomat: si t'i shprehim

Ndërtimi	Kuptimi	Shembull
më dhemb + emër njëjës	dhimbje në një pjesë	<i>Më dhemb koka.</i>
më dhembim + emër shumës	dhimbje në disa pjesë	<i>Më dhembim këmbët.</i>
kam + simptomë	gjendje e përgjithshme	<i>Kam temperaturë / kollë / rrufë.</i>
ndihem + mbiemër	gjendje subjektive	<i>Ndihem i lodhur.</i>
jam + mbiemër	gjendje e vazhdueshme	<i>Jam i sëmurë.</i>
u sëmura	çasti kur nisi sëmundja	<i>U sëmura të hënën.</i>
jam alergjik ndaj + emër	alergji	<i>Jam alergjik ndaj polenit.</i>

Te mjeku dhe në farmaci

- **Personat:** mjek, mjeke, mjek familjeje, specialist, infermier, infermiere, farmacist, pacient.
- **Vendet:** qendër shëndetësore, spital, klinikë, urgjencë, laborator, farmaci.
- **Veprimet:** caktoj një takim, bëj një vizitë, matem, bëj analiza, marr recetën, vaksinohem, shtrohem në spital.
- **Trajtimi:** ilaç, barna, recetë, dozë, tabletë, shurup, pomadë, gjilpërë, terapi, fashë.

Dialog model: te mjeku

- — Mirëdita! Çfarë **ju shqetëson**?
- — Që prej tri ditësh **më dhemb** fytë dhe **kam** temperaturë.
- — A keni **kollë**?
- — Po, sidomos natën.
- — Do t'ju shkruaj një **recetë**. Merrni një tabletë **tri herë në ditë**, pas ngrënies.
- — Sa ditë duhet ta vazhdoj **kurën**?

Kujdesi i përditshëm

ushqim i shëndetshëm, gjumë i mjaftueshëm, aktivitet fizik, ujë i bollshëm, higjienë, kontroll i rregullt, parandalim, ekuilibër, pushim.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
Kam dhimbje koka.	Kam dhimbje koke. / Më dhemb koka.	plotësi kërkon rrjedhoren e pashquar
Më dhemb këmbët.	Më dhembin këmbët.	folja përshtatet me pjesën e trupit
Jam sëmurë.	Jam i sëmurë.	kërkohej nyja e mbiemrit
ngatërrimi ilaç / recetë	ilaçi është bari; receta është udhëzimi	kuptime të ndryshme
Shkova te doktori i familjes.	Shkova te mjeku i familjes.	<i>mjek</i> është termi i normuar

Provo vetë

1. Që dje ___ koka. (*më dhemb*)
2. Ai ___ i sëmurë prej një jave. (*është*)
3. Mjeku më shkroi një ___. (*recetë*)
4. Dua të ___ një takim me specialistin. (*caktoj*)

Burime dhe referenca

- Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- Drejtshkrimi i gjuhës shqipe, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- Fjalori i gjuhës shqipe, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.